

Společně venku

Pedagogická koncepce Lesního klubu Vrbínek

Zpracovaly:
Mgr. Hana Stříšiovská
Mgr. Kateřina Chromečková
Ing. Eliška Rehtorisová

Obsah

1. Identifikační údaje
 2. Obecná charakteristika klubu
 3. Podmínky a organizace výchovně vzdělávací činnosti
 - 3.1 Věcné podmínky
 - 3.2 Psychosociální podmínky
 - 3.3 Životospráva
 - 3.3 Režim dne
 - 3.5 Personální zajištění, řízení lesního klubu
 - 3.6 Spoluúčast rodičů – komunitní způsob fungování klubu
 - 3.7 Organizace vzdělávání
 - 3.8 Vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami
 - 3.9 Vzdělávání dětí nadaných
 4. Charakteristika vzdělávacího programu
 - 4.1 Zaměření a východiska klubu
 - 4.2 Formy a metody vzdělávání
 5. Vzdělávací obsah
 - 5.1 Náplň dne
 - 5.2 Integrované bloky
 6. Evaluační systém
 - 6.1 Evaluace dětí
 - 6.2 Evaluace průvodců
 - 6.3 Evaluace vzdělávacího procesu
- Příloha 1 Etický kodex pedagoga lesní mateřské školy

Společně venku

Pedagogická koncepce Lesního klubu Vrbínek

1 Identifikační údaje

Název:	Lesní klub Vrbínek
Zázemí:	zahrada na ulici Pětiletky v Ostravě-Heřmanicích
Koordinátorka klubu:	Mgr. Hana Stříšovská
Kontakty:	telefon: 728 101 112 email: lesni.klub@vrbinek.cz webová adresa: www.vrbinek.cz
Provozovatel:	spolek U Heřmánku, z. s., IČO 09346996
Sídlo provozovatele:	Gen. Hrušky 1210/22, 70900, Ostrava
Výkonný orgán provozovatele:	Výkonný výbor – Mgr. Kateřina Chromečková, Ing. Eliška Rehtorisová, Mgr. Hana Stříšovská

2 Obecná charakteristika klubu

Lesní klub Vrbínek nabízí plnohodnotnou alternativu předškolního vzdělávání pro děti ve věku 3-7 let, jeho pedagogická koncepce je v souladu s Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání a je inspirována přírodní a waldorfskou pedagogikou.

Ve Vrbínku vytváříme láskyplný a bezpečný prostor pro rozvoj dětí, jejich tvůrčí fantazii, svobodný pohyb a radost ze života. Naše kapacita je maximálně 16 dětí během jednoho dne, kterým se po celou dobu věnují dva průvodci. Malý kolektiv vytváří rodinnější atmosféru a umožňuje uplatňovat respektující a individuální přístup k dětem s ohledem na jednotlivé potřeby každého z nich.

Lesní klub Vrbínek funguje na principech lesní mateřské školy, klade tedy velký důraz na pobyt dětí v přírodě, a to většinu dne za téměř každého počasí. Nachází se na oploceném pozemku v zahrádkářské kolonii v blízkosti lesa, pole, rybníků, obytných domů. Zázemí vytváří týpí, zahradní altán, sociální zařízení, záhony, pískoviště, blátivá kuchyňka a jiné herní prvky ze dřeva a přírodnin.

Lesní klub je dobře dostupný autem, s parkováním v těsné blízkosti, i MHD, nejbližší autobusová zastávka je vzdálená tři minuty pěšky. Celoročně je možné se až k zahradě dostat bezbariérově, což ocení zejména maminky s kočárkem.

3 Podmínky a organizace výchovně vzdělávací činnosti

3.1 Věcné podmínky

Zázemí klubu tvoří **týpí** (o podlahové ploše 28 m²), které je využíváno především jako prostor pro uskladnění pomůcek a náhradního oblečení a prostor, kde je možné se vzdělávat, tvořit, hrát si i se najíst při velké nepřízni počasí. Je vybaveno kovovým ohništěm se zábranou, dětským posezením, didaktickými i výtvarnými pomůckami (pastelky, papíry, barvy, nůžky, lepidlo aj.), knihami i různými hračkami.

Opodál se nachází **sociální zařízení** se separačními toaletami, tekoucí teplou vodou a hygienickými potřebami Velké množství podnětů dětem nabízí také prvky na **zahradě**, zejména pískoviště, blátivá kuchyňka s nádobím, záhony, kopec s klouzačkou, ohniště, bunkry, sudy na dešťovou vodu, stromy, dětské nářadí a další.

Jako lesní školka samozřejmě využíváme pro rozvoj psychomotorických, kognitivních i sociálních dovedností prostředí **lesa**. Nachází se tam listnaté stromy, kameny, kmeny, terénní nerovnosti, rybníky, mokřady, pěšinky, louky, s sebou v batohu nosíme pomůcky do přírody, např. lana, pilky, celtu, lupy, atlasy, ale i lékárníčku, nádobu s vodou, hygienické potřeby, náhradní oblečení.

3.2 Psychosociální podmínky

V Lesním klubu Vrbínek se snažíme vytvářet prostředí plné bezpečí, přijetí, naslouchající a respektující komunikace, aby se zde děti i dospělí cítili spokojeně a příjemně. Přijímáme děti takové, jaké jsou, uvědomujeme si jejich proměnlivost vlivem vývoje i různých životních situací. Nehodnotíme jejich osobnosti z hlediska všeobecně přijímané normy, naším cílem je vytvářet pozitivní sebekojetí dítěte.

Nabízíme možnost pozvolného seznámení se s činnostmi, pedagogy a prostředím školky prostřednictvím klubíku Vrbáček, který navštěvují děti ve věku 2-4 let společně se svými rodiči. Děti, které nastupují rovnou do Lesního klubu Vrbínek, mají první dny v případě potřeby také možnost postupné adaptace za přítomností svých rodičů, s kterými na přivykání dítěte spolupracujeme.

Poskytujeme dětem potřebnou míru svobody i hranice, tak aby byla dobře vyvážena volnost dítěte s pravidly společného soužití, rytmem, řádem - tedy potřeba jednotlivce a potřeba skupiny. Vytváříme atmosféru nenásilí, nesrovávání a nehodnocení. Tempo a náročnost činností přizpůsobujeme vývojovému stupni konkrétního dítěte a jeho individuálním potřebám. Podporujeme a motivujeme děti k vlastní aktivitě, vedeme je k pozitivnímu vnímání vlastní chyby jako prostředku k učení, aby se mohly rozvíjet bez obav ze selhání. Věkově smíšený kolektiv dětí vytváří přirozené situace k sociálnímu učení, dbáme na to, aby se každý mohl cítit platným členem společenství a zapojit se do jejího dění, např. při péči o zázemí, zvířata, zahradu.

3.3 Životospráva

Jak již vyplývá z filosofie lesních mateřských škol, děti tráví většinu času venku, v přírodě. Proměnlivost přírody a počasí zvyšuje jejich odolnost a imunitu. Dětem je umožněn dostatek volného, přirozeného pohybu. Kromě chůze a běhu mohou v lese překonávat terénní nerovnosti, překážky, šplhat, lézt. Zařazujeme také preventivně logopedické aktivity a aktivity na rozvoj hrubé i jemné motoriky, která úzce souvisí s rozvojem řeči a myšlení. Přírodní prostředí podporuje radost z pohybu, soustředění a psychickou odolnost, snižuje riziko nadváhy a zvyšuje kreativitu či zájem o učení.

Ve Vrbínku doporučujeme rodičům pestrou stravu odpovídající zásadám racionální výživy, jež respektuje zdravotní hlediska dětí. Vzhledem k dopolednímu provozu jí děti v klubu pouze dopolední svačinu, kterou svému dítěti zajišťuje rodič. Dbáme také na pitný režim, děti mají

v zázemí po celý den k dispozici čaj či vodu, na výpravy do přírody si nosí vlastní láhev s pitím. Vedeme je k dodržování hygienických a stravovacích návyků.

3.4 Režim dne

Režim dne se přizpůsobuje počasí i aktuální potřebě dětí, základní rámec ale zůstává stejný, aby děti měly pocit předvídatelnosti a bezpečí. Je tvořen tak, aby mohl probíhat beze spěchu a děti mohly dokončovat činnosti.

- 7:30 – 8:30 Příchod dětí, adaptace, volná hra, výtvarná/rukodělná činnost, péče o zázemí (o záhonky apod.), starší děti příprava na školu
- 8:45 – 9:15 Ranní kruh, přivítání, motivace na aktuální téma, rytmická část (básničky, písničky), protažení, hry
- 9:15 – 12:00 Výprava do lesa, dopolední svačina, řízené aktivity, společné činnosti, volná hra, návrat do zázemí
- 12:00 – 12:15 Vyzvedávání dětí, uzavření školky

Předškolní příprava

S dětmi, u kterých se příští školní rok předpokládá vstup do základního vzdělávání, probíhá jednou týdně příprava na školu, kde se zaměřujeme na rozvoj všech potřebných dovedností. Probíhá v čase mezi 7:30-8:30 a jsou při ní využívány různé didaktické pomůcky, diagnostické a pracovní listy apod. Vzdělávání předškoláků však není vázáno jenom na tyto cílené činnosti, ale stejně jako u dětí mladšího věku probíhá během různých aktivit v průběhu celého dne.

3.5 Personální zajištění, řízení lesního klubu

Lesní klub Vrbínek je tvořen jednou třídou. Provoz školky zajišťují tři zaměstnanci – Mgr. Hana Stříšovská má odbornou kvalifikaci učitele v mateřské škole předepsanou zákonem č. 563/2004 Sb. o pedagogických pracovnících a v klubu zastává funkci průvodce - hlavního pedagoga, Ing. Eliška Rehtorisová má ekonomické vzdělání a zastává funkci průvodce a účetní, Mgr. Kateřina Chromečková má zdravotnické vzdělání a zastává funkci průvodce a administrativního pracovníka.

Všichni jsou obeznámeni s principy přírodní i waldorfské pedagogiky, hlavní pedagog je přihlášen na tříletý seminář waldorfské pedagogiky prvního sedmiletí. Všichni zaměstnanci si stále rozšiřují své znalosti a vzdělávání chápou jako celoživotní proces.

Provozovatel lesního klubu je spolek U Heřmánku, z. s., dle jeho stanov má nejvyšší řídicí funkci Výkonný výbor. Na provozu a řízení klubu se podílejí všichni zaměstnanci. Jejich povinnosti i pravomoci jsou jasně definovány v dokumentech o pracovní náplni a v provozním řádu klubu. Komunikace mezi nimi probíhá každodenně, pravidelně se schází v dohodnutých termínech a projednávají organizační a pedagogické záležitosti.

Provoz klubu ovlivňují také rodiče, kteří se minimálně 1x ročně scházejí v rámci zasedání Členské schůze, viz dokument Stanovy spolku. Podobu klubu utvářejí také děti, kterým se se zodpovědností dospělých snažíme naslouchat a reflektovat jejich potřeby, činnosti, nápady.

3.6 Spoluúčast rodičů – komunitní způsob fungování klubu

Vrbínek funguje jako komunitní školka. Rodiče jsou členy spolku a v rámci Členské schůze se mají možnost podílet na řízení jejího chodu (viz Stanovy spolku). Spolupráce probíhá na principu partnerství, zároveň je však v pedagogických záležitostech zachována autonomie pedagogického týmu.

Snažíme se udržovat blízký kontakt s rodiči, zapojovat je do dění klubu pomocí spolupráce a společných prožitků - při pořádání slavností, brigádách, při kterých se provádí úpravy a opravy zázemí apod. Rodiče tak mají možnost poznat se mezi sebou i s průvodci, vzájemně si vyměňovat zkušenosti i podporu, a vytvářet tak komunitu. Přímé seznámení se a komunikace s průvodci také pomáhá lepšímu porozumění jednotlivým dětem, nikdo nezná dítě lépe než jeho rodiče. Proto je pro nás důležitá důvěra a otevřenost. Při každodenním kontaktu průvodci rodiče informují o dítěti a naopak vítají jakékoliv připomínky, náměty a nápady k obohacení chodu školky.

Kromě osobního kontaktu podáváme informace také na našich webových stránkách a ve facebookové skupině. Organizační informace rodičům sdělujeme emailem nebo prostřednictvím nástěnky. Rodiče si mohou kdykoliv domluvit individuální konzultaci s průvodcem.

3.7 Organizace vzdělávání

Lesní klub Vrbínek má jednu věkově heterogenní třídu, kterou navštěvuje šestnáct dětí ve věku 3-7 let. Po celý den jsou přítomni dva průvodci. Děti do Lesního klubu docházejí dopoledne na dva nebo tři dny v týdnu. Přednostně přijímáme sourozence.

Zápis probíhá v květnu a je vyhlášen na webových a facebookových stránkách školky. V případě volných míst je možné nové děti přijímat během celého roku. S rodiči/zákonnými zástupci přijatých dětí je poté podepsána závazná smlouva, která vymezuje práva a povinnosti smluvních stran včetně konkrétních dnů docházky dítěte a platebních podmínek.

Pro snazší adaptaci dítěte nabízíme jednou týdně klubík Vrbáček, kde se má možnost dítěte za účasti rodiče seznámit s průvodci a prostředím klubu.

3.8 Vzdělávání dětí se speciálně vzdělávacími potřebami

Lesní klub Vrbínek přijímá děti se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP). Náš hlavní pedagog, jakožto speciální pedagog s praxí, má s dětmi se SVP zkušenost. Přijetí posuzujeme individuálně, dle konkrétního případu s ohledem na specifické podmínky lesních mateřských škol/klubů (celodenní pobyt venku za každého počasí, pohyb v terénu apod.). Jako školka nezapsaná ve školském rejstříku nemáme nárok na státem placeného asistenta pedagoga. Je nutná konzultace s lékařem dítěte nebo se školským poradenským zařízením, zda je pro dítě tato forma vzdělávání vhodná. Pokud ano, budeme se snažit dítěti nabídnout potřebnou podporu. Spolupracujeme s pedagogicko-psychologickou poradnou (PPP) a speciálně pedagogickým centrem (SPC), individuální plány a plány podpory připravuje hlavní pedagog.

3.9 Vzdělávání dětí nadaných

Pozornost věnujeme také dětem s nadáním. Prostředí lesních mateřských škol/klubů, věkově smíšený kolektiv, menší počet dětí a stálá přítomnost dvou průvodců nabízí dětem dostatek podnětů a především možnost individuálního přístupu, aby byly naplněny podmínky pro harmonický a všestranný rozvoj. Můžeme tak podporovat nejen výjimečné nadání dítěte, ale také jeho případné deficitní oblasti v jeho vývoji. Pokud má dítě navrženo podpůrné opatření, spolupracujeme se školskými poradenskými zařízeními (ŠPZ), v případě doporučení hlavní pedagog vypracovává individuální vzdělávací plán.

4. Charakteristika vzdělávacího programu

4.1 Zaměření a východiska klubu

V Lesním klubu Vrbínek se prolínají různé pedagogické přístupy. Stále se vzděláváme a rozšiřujeme si poznatky o informace z různých pedagogických směrů a oblastí, které pak v souladu s naší koncepcí zapracováváme do vzdělávání a provozu školky. Inspirační zdroje, které tvoří základ naší koncepce, jsou:

Koncept lesních mateřských škol

Lesní klub Vrbínek se ve svém pedagogickém pojetí inspiruje konceptem lesních mateřských škol. Děti celoročně za téměř každého počasí pobývají většinu času venku. V týpí přebýváme jen v případě velkých mrazů nebo bouřek. V zázemí nenajdeme mnoho „umělých“ hraček, ale spíše přírodní materiály (klacíky, písek) nebo skutečné předměty denní potřeby, jako jsou lopatky, hrnce apod.

Hlavním zdrojem vzdělávací nabídky je příroda, která nás inspiruje, rozvíjí, může nás nabít i uklidnit. Vnímáme a pozorujeme proměnlivost přírody v ročních obdobích, a to ve volné přírodě (les, louka, mokřada, potok) i v krajině kulturní (zahrada, park). Díky nabídce různorodých podnětů a situací děti poznávají vlastní hranice, navazují a upevňují přátelství a budují svou sebedůvěru.

Prostředí přírody umožňuje poznávání všemi smysly, svobodný pohyb i volnou hru, rozvíjí představivost a tvořivost. Posiluje imunitu, snižuje riziko nadváhy, rozvíjí pohybové dovednosti, posiluje soustředění, psychickou odolnost a schopnost spolupráce, zvyšuje zájem o učení. Dává dětem možnost postavit se fyzickým výzvám přiměřeným jejich věku (lezení, skákání) - učit se něčemu novému, zdokonalovat se, dozvídat se, co jejich tělo dovede, a získávat v tom jistotu. Proto vědomě pracujeme s důvěrou a bezpečným rizikem. Věříme, že děti díky svým zkušenostem dokáží zhodnotit své schopnosti a odhadnout své možnosti – za našeho bedlivého dohledu je necháváme lézt na stromy, zacházet s nářadím apod. Vždy jsme nablízku ku pomoci.

Waldorfská pedagogika

Stěžejním pedagogickým směrem je pro nás waldorfská pedagogika, která klade důraz na rozvoj dítěte ve všech oblastech, s ohledem na jeho vývojové potřeby. Práce s dětmi se zaměřuje na rozvoj vlastního myšlení, cítění, vůli a tvůrčí realizaci.

Zkušenosti během prvních sedmi let života výrazně ovlivňují budoucí vývoj každého člověka, vytváří se jeho životní síla a odolnost, základy pro budoucí učení. Proto v naší školce dbáme

na to, aby každé dítě cítilo přijetí a milující zájem, a na to, aby průvodci sami byli vzory hodny nápodoby, která je spolu se smysly a pohybem stěžejní při rozvoji dítěte do sedmi let.

Ve shodě s waldorfskou pedagogikou ve vzdělávání klademe důraz na osobní zkušenost a prožitek, nejen na pojmy, ilustrace apod. Pozorujeme a prožíváme působení okolí, přírody (jevy, rostliny, živočichové), pomocí smysluplných praktických činností (zahradničení, vaření, pečení) podporujeme zdravý vztah dítěte se světem a rozvíjíme jeho dovednosti. Uměleckými činnostmi (vyprávění, malování, modelování, dramatizace, rytmické hry) rozvíjíme představivost a tvořivost. Je pro nás důležitý proces, nejen výsledky.

Poskytujeme také dostatek prostoru pro dítětem iniciovanou a řízenou hru (=volná hra) v připraveném nebo vhodně zvoleném prostředí, která je důležitá pro rozvoj vůle, vnitřní motivace, sebedůvěry, tvořivosti a radosti ze života.

Dodržujeme předvídatelný rytmus dne, týdne i roku, který dětem dodává pocit bezpečí a pocit, že vše má své místo, účel a smysl. Tento rytmus spočívá v každodenních rituálech (ranní kruh, průpověď před jídlem, sebeobslužné činnosti, čtení pohádky), v oslavách narozenin i tradičních slavnostech vycházejících ze svátků roku.

Chceme, aby děti poznávaly a zažívaly české tradice a jejich původní smysl, vnímaly propojení s naší minulostí, předky a také s přírodou a ročním cyklem. Zároveň je to cesta k propojení lidí – budování vztahů v úzké i širší komunitě školky. Věříme, že zdravé sociální vztahy mezi rodiči, učiteli i dětmi jsou jednou z důležitých podmínek pro zdravý vývoj dítěte. Proto se ve Vrbínku snažíme vytvořit harmonické spolupracující společenství viz odstavec 3.6.

Naším přáním je vytvořit dětem takové prostředí, aby získaly víru v to, že „svět je dobrý“, což je dle waldorfské pedagogiky i klíčovým poselstvím pro dítě v prvním sedmiletí.

Respektovat a být respektován

Náš přístup k dětem, rodičům i všem lidem vychází z principů Respektovat a být respektován. Při spolubytí s dětmi vnímáme jako náš nejdůležitější úkol budování dobrého vztahu. Chceme být dětem průvodci při jejich růstu, důslední strážci hranic a bezpečí. Chceme tady být pro ně, kdykoliv nás potřebují.

Jednáme dle zásad respektující komunikace, s empatií, používáme „já-sdělení“. Děti se mohou podílet na společném rozhodování, zveme je k řešení různých situací či problémů. Pokud nejsou v ohrožení nebo nás nepožádají o pomoc, snažíme se jim v různých situacích nechat prostor a nevměšovat se.

Jednat s dětmi s respektem pro nás znamená brát ohled *na jejich odlišnost*, snažíme se je nepředělovat podle našich představ, ale poznat jejich individualitu a podpořit jejich potenciál, dále *na jejich lidskou důstojnost*, takže ponižování, zesměšňování, srovnávání apod. ve Vrbínku nemá místo, a v neposlední řadě *na jejich potřeby*, protože věříme, že právě neuspokojená potřeba je příčinou většiny kázeňských problémů a překážkou ke kvalitnímu vzdělávání. A totéž se snažíme naučit i děti samotné. Vedeme je k tomu, aby si vážily samy sebe i druhých, aby rozpoznaly a vyjadřovaly svoje potřeby a zároveň respektovaly potřeby ostatních, aby se nebály vyjádřit emoce, svůj názor, dělat chyby.

Snažíme se nepoužívat pochvaly („ty jsi šikulka“), ale ocenění („na tom obrázku sis dal opravdu záležet“) a místo trestu pracovat s přirozeným důsledkem chování. Důležitá je pro nás i práce s vnitřní motivací, aby činnosti pro děti byly smysluplné anebo uspokojily jejich

potřebu (poznávání, pohybu, hry apod.). Průvodci děti pozorují a naslouchají jim. Děti se tak podílejí na výběru aktivit, což zvyšuje jejich zájem a vytváří pozitivní vztah k poznávání a učení.

4.2 Formy a metody vzdělávání

V Lesním klubu Vrbínek využíváme různých organizačních **forem** zapojení dětí – individuálních, skupinových i frontálních (např. při vyprávění pohádky). Záměrně střídáme dynamické a klidové činnosti, což zohledňuje fyzické i psychické potřeby dětí v předškolním věku. Z téhož důvodu je hlavní forma činnosti dítěte hra (individuální, paralelní, sdružující i kooperativní) a učení hrou.

Z **metod** výchovně-vzdělávací činnosti využíváme např. pozorování, experiment, nápodobu, exkurzi, práci s pohádkou a příběhem, prožitkové a činnostní učení. Uplatňujeme zásadu názornosti, dítě se učí, pokud možno, všemi smysly a na základě praktických zkušeností.

5. Vzdělávací obsah

Vzdělávání v Lesním klubu Vrbínek probíhá v přírodě, která poskytuje podnětné prostředí a mnoho příležitostí pro rozvoj dětí. Proto i vzdělávací obsah klubu přirozeně navazuje na proměnlivost ročních období a s nimi spjaté tradice a probíhá ve čtyřech integrovaných blocích Podzim, Zima, Jaro, Léto. Stejně jako u tradičních mateřských škol vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (RVP PV), zahrnuje tedy všechny vzdělávací oblasti (dítě a jeho tělo, dítě a jeho psychika, dítě a ten druhý, dítě a jeho společnost, dítě a svět) a rozvíjí všechny klíčové kompetence (kompetence k učení, k řešení problémů, kompetence komunikativní, sociální a personální, činnostní a občanské).

5.1 Náplň dne

Ranní kruh

V ranním kruhu se společně vítáme a zdravíme. Probíhá seznámení se s tématem, motivace, úvodní aktivita. Důležitou částí ranního kruhu je rytmická část s říkadly, básničkami, písničkami, pomocí kterých rozvíjíme např. paměť, řeč, nápodobu, rytmus a jeho sladění s pohybem, umělecké dovednosti. Dále mohou následovat hry na rozehtání, protažení, jóga.

Pohyb v lese

K nejvýznamnějšímu a nejpřirozenějšímu rozvoji pohybových dovedností a tělesné zdatnosti dochází v lese. Dítě má dostatek příležitostí k chůzi, běhání, skákání, lezení, šplhání apod. Kromě hrubé a jemné motoriky rozvíjíme smysly, orientaci v prostoru, dovednost bezpečně se pohybovat ve známém prostředí a vyhodnotit situaci a své schopnosti a přizpůsobit tomu své chování. Posilujeme vztah k přírodě, k dětem i dospělým, schopnost přizpůsobit se proměnám ročního cyklu a počasí, spolupráci, komunikaci, sebedůvěru, sebevědomí i pozitivní vztah k sobě. Učíme se pracovat s rizikem, říci si o pomoc nebo vyjádřit, když se nám něco nelíbí.

Řízené činnosti k tématu

Nabízíme dětem různorodé aktivity vycházející z daného integrovaného bloku za účelem rozvoje dětí ve všech oblastech (biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní,

environmentální). Využíváme připravené materiály, ilustrace, pomůcky, knihy, ale hlavním východiskem vzdělávací nabídky je tzv. připravené prostředí a tím je pestrá příroda, která nabízí dostatečné množství vjemů a příležitost vnímat svět rukama, čichem, experimentováním. V lesní školce se tak děti s ohledem na jejich přirozenou potřebu smyslových podnětů a potřebu pohybu (která je z hlediska vývojové psychologie nejvyšší právě v předškolním věku) naučí vše, co potřebují pro přechod do základního vzdělávání, včetně rozvinutí grafomotoriky nebo práce s knihou.

Volná hra

Čas strávený řízenými aktivitami je dostatečně vyvážen prostorem pro volnou hru, která má nezastupitelnou úlohu při rozvoji vnitřní motivace, vůle, představivosti a tvořivosti. Nabízí také největší příležitost pro rozvoj sociálních dovedností. Během hry vzniká nepřeberné množství přirozených situací, kdy si děti musí vymyslet, co budou dělat, domluvit se a spolupracovat. Při kontaktu mezi dětmi a vzniku různých situací preferujeme řešení, k nimž si děti dojdou samy. Učí se tak uvědomění si potřeb svých i někoho jiného, vzájemné komunikaci, samostatnému rozhodování a vyřešení situace. Průvodce je dětem samozřejmě k dispozici, ale ne v roli rozhodčího, ale jako prostředník, který pomáhá zvládnout emoce, nahlédnout na situaci ze všech stran a najít neagresivní řešení.

Práce na zahradě, výtvarné a rukodělné aktivity

Během dne nabízíme dětem různé rukodělné a výtvarné činnosti, pečujeme o naši zahradu a zázemí. Děti si osvojují práci s jednoduchým nářadím (hrábě, lopata, kladívko, koště, kolečko...), poznatky o přírodě, zahradničení, pečení chleba apod. A to vše vlastníma rukama, spoluprací s kamarády, vlastní zkušeností a prožitkem. Získávají tak praktické dovednosti a pracovní návyky. Využíváme vnitřní motivace, činnost dětem nevnucujeme. Většinou ji průvodce začne sám vykonávat a tím děti přirozeně pobídne k přirozenému zájmu.

Sebeobslužné činnosti a pomoc

Rozvoj samostatnosti a sebeobsluhy je jedním z důležitých prvků naší pedagogické koncepce. Snažíme se děti zapojit do všech činností, které se ve školce dějí. Děti se učí sebeobsluze (obléct se, obout, umýt apod.) i základním návykům a dovednostem (úklid svých věcí, hraček, nářadí, pomoc při stolování, příprava jídla, práce se dřevem aj.). Děti se učí nápodobou od průvodců a díky věkově smíšenému kolektivu také od sebe navzájem. Mladší děti motivuje k osvojení si nové dovednosti vzor starších kamarádů a starší děti se v různorodém kolektivu učí trpělivosti, empatii, sounáležitosti a dalším sociálním dovednostem.

5.2 Integrované bloky

Obsah čtyř integrovaných bloků je utvářen s ohledem na požadavky na předškolní přípravu před nástupem do ZŠ. Není předem pevně detailně stanoven, pružně reaguje na konkrétní potřeby i zájem dětí a na podmínky, jaké nám příroda a počasí aktuálně nabídne. Jednotlivé bloky jsou rozpracovány do dalších témat souvisejících s přírodou, s tradicemi a s životem lidí. Kromě daného tématu každým měsícem také prolínají hodnoty (ctnosti), které chceme dětem přiblížit, a jeden strom, který s sebou nese pro něj typické vlastnosti a příběhy. Na programu se podílí všichni průvodci školky, je pravidelně diskutován na pedagogických poradách. Hlavní pedagog pak vytváří přípravy jednotlivých témat se základním rámcem vzdělávací nabídky v návaznosti na kompetence, dílčí cíle a výstupy RVP PV.

Podzim

Úvodním tématem je začátek školního roku, soustředíme se proto na seznámení s novými dětmi, průvodci i s režimem, pravidly a prostředím školky. Hlavním tématem je období dozrávání, sklizně a později i usínání přírody a příprava na zimu, ubývání světla a tepla. Tvoříme z přírodnin, sklízíme a zazimujeme naši zahrádku, zkoumáme ovoce a zeleninu, barvy podzimu a různé tvary. V Michaelském období poznáváme rovnováhu světla a temnoty v přírodě a dobra a zla v člověku. V Martinském období můžeme prožívat vzájemnou pomoc, sdílení, lásku k druhým. Rozvíjíme v dětech odvahu, vůli, schopnost rozlišovat špatné a dobré skutky, čelit překážkám, pomáhat a prožívat pocit vzájemnosti společenství.

Nabídka podtémat: O školce, skřítek Vrbínek, znaky podzimu, barvy, počasí, sklizeň, ovoce a zelenina, zvířata a ptáci v lese, příprava na zimu

Slavnosti: Michaelská, Martinská

Hodnoty (ctnosti): Přátelkost, odvaha, respekt, pospolitost, ochota,

Stromy: Vrba, kaštan, líska

Zima

V tomto období nastává čas chladu, ubývání světla a spánku přírody. S příchodem zimy a sněhu si však užíváme veškeré zimní radovánky a pro tělesné teplo důležitý pohyb. Zkoumáme krásu zimní přírody, experimentujeme se sněhem a ledem, říkáme si o různých způsobech, jak zimu zvládají zvířátka, a sypeme ptáčkům do krmítka. Věnujeme se rukodělným pracím. Očekáváme blížící se advent a s ním spojené svátky, zvyky a chvíle prožité v rodinném kruhu. Je to období vnitřního ztišení, zamyšlení, porozumění sobě i druhému člověku, čas lásky a pokory. Po novém roce necháváme doznít zážitky z Vánoc, s nadějí vítáme nový začátek a moudrost tří králů. Prožíváme vrcholné období zimy a pak se na jejím sklonku těšíme z blížícího se veselí masopustu, z prodlužujících se dnů a z rašení nového života.

Nabídka podtémat: Znaky zimy, příroda v zimě, Mikuláš, tradice a zvyky Vánoc, oblečení, sníh a led, zimní sporty, zdravý životní styl, lidské tělo

Slavnosti: Adventní, Tří králů, Masopust

Hodnoty (ctnosti): Citlivost, samostatnost, trpělivost, vytrvalost, poctivost

Stromy: Jedle, modřín, jasan

Jaro

S příchodem jara prožíváme oteplení, náladu probuzení, čerstvosti, činorodé práce a tvoření. S dětmi máme možnost pozorovat nový život okolo nás. Vše se začíná probouzet, příroda se zelená, kvete a roste, rodí se mláďátka, vylézají broučci. Vynesení Morany se symbolicky rozloučíme se zimou a přivítáme jaro, zasadíme první semínka na naši zahrádce. Vyprávíme si o významu a symbolech Velikonoc, o tématech souvisejících s dnem Země a při příležitosti čištění studánek o vodě, zdroji života. Věnujeme se také tématu rodiny, prožíváme vztah k nejbližším osobám, vnímáme starost, péči, poděkování.

Nabídka podtémat: Znaky jara, probouzení přírody, domácí i cizokrajná zvířata, mláďata, hmyz, Velikonoce, řemeslo, ekologie, město a vesnice, voda, rodina

Slavnosti: Vynášení Morany, Den Země, Otevírání studánek
Hodnoty (ctnosti): Tvořivost, sebekázeň, starostlivost, laskavost
Stromy: Bříza, javor, dub

Léto

V létě Slunce dosahuje na obloze svého vrcholu a má největší sílu, nastávají nejdelší a nejteplejší dny v roce. S dětmi si užíváme nejrůznějších letních radovánek, zaléváme naši zahrádku a pozorujeme, jak v přírodě vše dozrává. Teplé počasí nám umožňuje naplno prožít všechny čtyři přírodní živly. Chystáme se na Svatojánskou noc, proto si povídáme o kytičkách a jejich různorodém využití, poznáváme je, sbíráme a zakládáme si herbář. Těšíme se na blížící se dovolené, cestování a objevování. Připravujeme se na závěrečnou slavnost, kde se loučíme s předškoláky a školním rokem.

Nabídka podtémat: Znaky léta, rostliny, bylinky, herbář, obyvatelé různých kontinentů
Slavnosti: Svatojánská noc, Závěrečná slavnost
Hodnoty (ctnosti): Sebedůvěra, důvěra
Stromy: Lípa

6. Evaluační systém

6.1 Evaluace dětí

Evaluace dětí probíhá na základě znalosti vývoje zdravého jedince, sleduje nejen jednotlivé děti, ale také vzájemné vztahy a celkovou atmosféru a náladu skupiny. Vychází z každodenního **pozorování dítěte**, přihlíží k jeho individuálním vlastnostem, k situaci, v níž se momentálně nachází. Sleduje jeho pokrok ve vývoji v porovnání s jeho předchozím vývojem. Zahrnuje **analýzu výsledků činností dítěte** (např. výtvarné a rukodělné práce, u starších dětí pracovní listy).

Poznatky zpracováváme do individuálního záznamového archu, slouží jako podklad k rozhovorům mezi průvodci a určení postupu pro další vzdělávání dítěte. Rodičům dáváme krátkou zpětnou vazbu o jejich dítěti každý den formou osobního sdělení, v případě potřeby domlouváme individuální schůzku. Sami rodiče mají samozřejmě možnost požádat o individuální konzultaci, osobní kontakt rodiče a průvodce je vítaný. 2x ročně probíhají rodičovské schůzky, ze kterých je učiněn zápis.

6.2 Evaluace průvodců

Evaluace průvodců probíhá zejména ve dvou rovinách – v interní kolegiální zpětné vazbě a v sebehodnocení. **Kolegiální zpětná vazba** se realizuje soustavně, vzájemně a s respektem. Je konstruktivní a podporující. Jedná se zaprvé o průběžné *sdílení zkušeností* s kolegy v týmu, o její reflexi, zhodnocení, případně vytvoření závěru a stanovení dílčích nebo dlouhodobých cílů a také zadruhé o plánované a pravidelné hodnocení naší práce na *pedagogických schůzkách*. **Sebehodnocení** provází činnost průvodce téměř nepřetržitě. Hodnotí průběh i výsledky své práce a stanovuje si své cíle v souladu s Etickým kodexem pedagoga lesní mateřské školy (Příloha 1) a s koncepcí Lesního klubu Vrbínek. Součástí tohoto procesu je i práce s chybou. 2x ročně průvodci vyplňují interní sebehodnotící tabulku.

Průvodci jsou podporováni k návštěvám jiných lesních klubů a mateřských škol za účelem prohlubování zkušeností, vzájemných konzultací a dalšího pedagogického růstu. Navštěvují výchovně-vzdělávací semináře a kurzy, sledují odborné články, časopisy a literaturu s tematikou rozšiřující znalosti využitelné při jejich práci a seberozvoji.

6.3 Evaluace vzdělávacího procesu

Průvodci každý den zapisují do třídní knihy proběhlé aktivity. Proces evaluace výchovně vzdělávacího procesu probíhá za účasti celého týmu na pravidelných pedagogických schůzkách, kde se provádí reflexe k ukončenému tematickému celku a hodnotí se naplňování cílů jednotlivých integrovaných bloků. Postřehy se zapisují písemně do přípravné dokumentace a jsou podnětem pro plánování další činnosti, a to jako podklady k přípravě vzdělávacího obsahu dalších tematických celků nebo pro úpravu vzdělávacího plánu pro následující školní rok.

Příloha 1 Etický kodex pedagoga lesní mateřské školy

Pedagog ve vztahu k sobě:

1. Pedagog reflektuje své potřeby a pocity, je schopen je vyhodnotit a zpracovat.
2. Pedagog dbá o svůj osobnostní a profesní rozvoj, je si vědom motivů a smyslu své práce.
3. Pedagog o sebe pečuje ve všech rovinách.

Pedagog ve vztahu ke kolegům

1. Pedagog v rámci profesních kompetencí respektuje soukromí kolegů a jejich osobnostní odlišnosti.
2. Pedagog v rámci tvůrčí spolupráce týmu komunikuje otevřeně a uplatňuje metody konstruktivní kritiky.
3. Pedagog si je vědom hranice profesních a osobních vztahů v týmu.

Pedagog ve vztahu k dětem

1. Pedagog zná a reflektuje potřeby dětí, respektuje jejich individuální odlišnosti a vytváří bezpečný prostor s jasnými hranicemi, ve kterém otevřeně a srozumitelně komunikuje.
2. Pedagog vědomě umožňuje dětem bezpečně riskovat a pracovat s chybou.
3. Pedagog vědomě směřuje k celostnímu rozvoji potenciálu dětí, je vzorem k nápodobě.

Pedagog ve vztahu k rodičům dětí

1. Pedagog si je vědom hranic profesních a osobních vztahů s rodiči a zachovává mlčenlivost o důvěrných informacích rodiny.
2. Pedagog respektuje expertní roli rodiče k jeho vlastnímu dítěti a otevřeně a kompetentně s rodiči komunikuje o rozvoji dítěte.
3. Pedagog aktivně vytváří prostor pro spolupráci s rodiči.

Pedagog ve vztahu k instituci

1. Pedagog souzní a jedná v souladu s filosofií, pedagogickými východisky, cíli a metodami organizace.
2. Pedagog je nositelem udržitelného rozvoje, pečuje o společný prostor.

Pedagog ve vztahu k okolnímu prostředí

1. Pedagog reprezentuje svou práci v souladu s filosofií lesních mateřských škol.
2. Pedagog jedná v souladu s udržitelným rozvojem v sociální, ekonomické a ekologické rovině.
3. Pedagog užívá know-how členů Asociace lesních MŠ jen s jejich souhlasem.